

DEFINITIEVE BEVINDINGEN

**Onderzoek CBP 'Geen Stijl IP-checker' op
www.geencommentaar.nl**

z2008-01174

27 oktober 2008

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
1. “GeenCommentaar.nl”	3
2. De online petitie “Bluf2008”	3
3. De “GeenStijl IP checker”	3
Procedure.....	4
1. Verloop	4
2. Verzoek om inlichtingen CBP	4
3. Reactie verantwoordelijke.....	4
Juridisch kader	5
Beoordeling.....	7
1. Verantwoordelijke.....	7
2. Persoonsgegevens.....	7
3. Informatieplicht.....	8
4. Zorgvuldigheid	9
5. Grondslag.....	10
Conclusie.....	10

Inleiding

1. “GeenCommentaar.nl”

De website www.geencommentaar.nl is een publiek toegankelijk weblog¹, dat bezoekers in staat stelt te reageren op berichten. Onder het kopje ‘Over ons’ meldt de website: “*GeenCommentaar is een groepsweblog dat ingaat op de actualiteit en de discussie levendig wil houden. Politiek en actualiteit zijn de hoofdthema’s, maar ook economie, cultuur en wetenschap komen aan bod.*”

De verantwoordelijke voor de website is de heer X., hierna: de verantwoordelijke. Hij staat op de website vermeld als mede-oprichter en als designer en technische man. Hij treedt op als de vertegenwoordiger van de redactie.

2. De online petitie “Bluf2008”

Op 10 september 2008 is op de website een aparte subwebsite geopend, <http://www.bluf2008.geencommentaar.nl>. Op deze site konden en kunnen bezoekers steun uitspreken voor het tijdschrift Bluf!, dat in 1985 documenten publiceerde die waren gestolen uit het ministerie van Economische Zaken. Dit in aanvulling op de ondertekeningen in de oorspronkelijke petitie die in 1985 in de Volkskrant werd gepubliceerd. Bezoekers van de website kunnen hun naam en beroep invullen om zo de gepubliceerde lijst van ondertekenaars aan te vullen.

Een ander weblog, [GeenStijl.nl](http://www.geenstijl.nl), reageerde dezelfde dag op deze petitie met een oproep aan zijn lezers om de petitie te tekenen.² Op 19 september 2008 publiceert [GeenCommentaar.nl](http://www.geencommentaar.nl) het artikel “GC presenteert: de *GeenStijl-checker*”³, dat opent als volgt: “*Operatie Lok de Tokkies geslaagd, herhaal, operatie Lok de Tokkies geslaagd! Dankjewel Telegraaf Online, dankzij jullie medewerking beschikken wij nu over een database met 2000 IP-adressen van de roze horden die internet onveilig maken door petitie en polls te verkloten. En die gaan we voor iedereen beschikbaar maken.*”

3. De “GeenStijl IP checker”

[GeenCommentaar.nl](http://www.geencommentaar.nl) heeft van 10 tot minstens 19 september 2008 de IP-adressen bewaard van internetgebruikers die volgens [GeenCommentaar.nl](http://www.geencommentaar.nl) de reactiemogelijkheid van de site misbruikten, bijvoorbeeld door het invullen van een duidelijk fictieve naam en beroep in het petitieformulier. Belangstellenden kunnen sinds 19 september 2008 via de ‘Geen Stijl IP-check’ op <http://bluf2008.geencommentaar.nl/isGeenStijl.php> IP-adressen één voor één via een invulformulier invoeren om te kijken of ze in deze lijst voorkomen. Het antwoord is ‘Ja’ of ‘Nee’. De lijst als geheel is niet op internet gepubliceerd.

Naast deze manuele controle kan controle ook op een geautomatiseerde manier gebeuren. De “*Geen Stijl IP Checker*” is zo opgezet dat elke websitehouder van al zijn bezoekers kan nagaan of het IP adres van deze bezoeker in de lijst voorkomt.

¹ Een website waar met enige regelmaat nieuwe berichten worden gepubliceerd die omgekeerd chronologisch op de site verschijnen en in een archief doorzoekbaar blijven.

² [GeenStijl](http://www.geenstijl.nl/mt/archieven/2008/09/teken_ook_de_bluf_petitie.html), “Teken ook de Bluf2008 Petitie”, 10 september 2008, URL: http://www.geenstijl.nl/mt/archieven/2008/09/teken_ook_de_bluf_petitie.html

³ [GeenCommentaar](http://www.geencommentaar.nl/index.php/gc-presenteert-de-geenstijl-checker-1), “GC presenteert: de *GeenStijl-checker*”, 19 september 2008, URL: <http://www.geencommentaar.nl/index.php/gc-presenteert-de-geenstijl-checker-1>

Het geciteerde artikel van 19 september nodigt websitehouders uit om op die manier reacties van bezoekers automatisch te laten filteren door het IP-adres van de reageerder automatisch te laten vergelijken met de lijst: *“Bouw 'm in en je kunt deze hufterts voortaan weren uit je poll, petitie of whatever”*.

Procedure

1. Verloop

Op 23 september 2008 is het CBP een ambtshalve onderzoek gestart naar aanleiding van een signaal per e-mail. Op dezelfde dag nam de verantwoordelijke telefonisch contact op met het CBP met het verzoek om een reactie op de *“Geen Stijl IP Checker”*.

Het CBP heeft op 23 september 2008 om inlichtingen verzocht: per brief aan de houder van de domeinnaam GeenCommentaar.nl, en in kopie per e-mail aan de verantwoordelijke. Het CBP heeft op 25 september 2008 zijn antwoord ontvangen. Op 6 oktober 2008 heeft het CBP de voorlopige bevindingen opgesteld en per e-mail en per post aan de beide heren verstuurd. Het CBP vroeg daarbij om binnen twee weken, voor maandag 20 oktober, te reageren. Naar aanleiding van het feit dat de verantwoordelijke de voorlopige bevindingen op zijn website had gepubliceerd, heeft het CBP hem op 16 oktober een herinnering gestuurd dat het CBP een schriftelijke reactie verwachtte op de voorlopige bevindingen. De verantwoordelijke heeft op 20 oktober 2008 per e-mail gereageerd.

2. Verzoek om inlichtingen CBP

Het CBP heeft op 23 september schriftelijke inlichtingen ingewonnen. De vragen betroffen de feitelijke omstandigheden van de actie, het doeleinde, de wettelijke grondslag, de verstrekking aan derden en de informatie die aan betrokkenen werd en is verstrekt.

3. Reactie verantwoordelijke op verzoek om inlichtingen

De verantwoordelijke heeft in zijn reactie van 25 september 2008 aangegeven dat de verzameling van de IP-adressen een eenmalige actie was, maar dat de verstrekking doorgaat in afwachting van het oordeel van het CBP.

Doeleinde

Uit zijn reactie kan opgemaakt worden dat de verantwoordelijke twee doeleinden heeft met de gegevensverzameling. In de eerste plaats het aanleggen van een zwarte lijst van IP-adressen voor eigen gebruik. De verantwoordelijke schrijft daarover: *“Dit is een lijst van ip-adressen die gebruikt zijn om een reactie achter te laten die door het betreffende weblog als onwelvoeglijk is aangemerkt. Gebruikers met deze ip-adressen kunnen de site dan nog wel bezoeken, maar geen reactie achterlaten”*

In de tweede plaats verzamelt de verantwoordelijke de IP-adressen met het doel om ze *“voor het publiek raadpleegbaar te maken”*, met name aan de houders van andere websites die reactiemogelijkheden hebben die bezoekers van GeenStijl *“volspannen met onzinbijdrages”*.

Grondslag

Ten aanzien van de grondslag voor de gegevensverzameling zoals bedoeld in artikel 8 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) heeft de verantwoordelijke aangegeven dat er geen toestemming van de betrokkene was, noch een contractuele relatie. De verantwoordelijke stelt dat de verzameling van IP-adressen noodzakelijk zou zijn ter behartiging van zijn

gerechtvaardigd belang. Hij schrijft: *“Deze handelswijze wordt door alle weblogs gevolgd, omdat structureel hinderlijke gebruikers anderen afschrikken en als hun uitingen onwettig zijn de beheerders van het weblog als uitgever blootstellen aan vervolging.”* De verstrekking van de IP-adressen aan derde partijen acht hij eveneens noodzakelijk ter behartiging van zijn gerechtvaardigd belang. Hij schrijft: *“Vele andere websites kunnen verhalen van soortgelijke overvallen. Het probleem wordt breed erkend, maar uit vrees voor represailles van GeenStijl durft niemand werkelijk actie te ondernemen.*

GeenCommentaar heeft in dit licht geoordeeld dat er sprake was van een gerechtvaardigd belang om een eenmalig aangelegde lijst met 2000 adressen van saboteurs niet alleen voor eigen gebruik aan te leggen, maar ook voor het publiek raadpleegbaar te maken.”

Verstrekking aan derden

De verantwoordelijke geeft aan dat hij bij de verstrekking van de IP-adressen aan derden rekening heeft gehouden met de gevolgen voor betrokkenen, door niet de integrale lijst aan derden te verstrekken, maar alleen de mogelijkheid te bieden ip-adressen ter controle in te voeren.

“Gezien het beperkte aantal adressen in de lijst op de totale ip-adresruimte in het Nederlandse taalgebied is het praktisch ondoenlijk voor derden om door systematisch opvragen onze lijst na te bouwen.” Voorts bestaat de lijst alleen uit IP-adressen, niet uit additionele gegevens zoals het exacte tijdstip of de reden van opname in de lijst. *“Door het tekort aan ip-adressen maken in de praktijk meerdere individuen gebruik van hetzelfde adres, zodat doorgaans additionele informatie, zoals het exacte tijdstip van een website-bezoek, nodig is om het adres tot een individu herleidbaar te maken.”*

Informatie aan betrokkenen

De verantwoordelijke schrijft dat hij betrokkenen niet vooraf heeft geïnformeerd over de verschillende doeleinden van de gegevensverzameling. Hij heeft bezoekers evenmin geïnformeerd over de criteria voor opname in de lijst.

Ten aanzien van informatie over het recht van inzage, correctie en verzet schrijft de verantwoordelijke dat betrokkenen het recht hebben van verwijdering: *“Iedereen die daarom verzoekt wordt onvoorwaardelijk van de lijst gehaald. De mogelijkheid hiertoe is helder aangegeven op de speciale website: zodra een ip-adres getoetst wordt dat op de lijst blijkt te staan, krijgt de gebruiker de mogelijkheid een verzoek tot verwijdering in te dienen.”*

4. Reactie verantwoordelijke op voorlopige bevindingen

In zijn reactie van 20 oktober 2008 heeft de verantwoordelijke aangegeven dat de database met IP-adressen is vernietigd en dat de “Geen Stijl IP-checker” offline is gehaald.

Juridisch kader

Het juridisch kader voor verantwoordelijken van websites in Nederland wordt bepaald door de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Ingevolge de wet moeten persoonsgegevens online op dezelfde zorgvuldige wijze worden verwerkt als offline. Iedereen die persoonsgegevens op internet verzamelt en verwerkt, dient te voldoen aan de verplichtingen die de wet oplegt. Deze zijn: het behoorlijk en zorgvuldig te werk gaan, transparantie, doelbinding, het hebben van een rechtvaardigingsgrond, kwaliteit en evenredigheid, voldoen aan de informatieplicht, beveiliging en beperking van doorgifte naar landen buiten de EU.

Het CBP heeft in december 2007 Richtsnoeren (hierna: “Richtsnoeren”⁴) vastgesteld over de publicatie van persoonsgegevens op internet waarin de verplichtingen voor verantwoordelijkheid voor publicaties van persoonsgegevens nader worden toegelicht, zowel voorafgaand, tijdens als na publicatie op internet.

Het onderhavige onderzoek richt zich op de vraag of de verantwoordelijke van de website www.geencommentaar.nl voldoet aan de wettelijke regels van de Wbp bij het verzamelen en verstrekken van IP-adressen via de ‘Geen Stijl IP-checker’. De wijze waarop de verantwoordelijke omgaat met persoonsgegevens is getoetst aan de artikelen 8, 9, 33 en 6 van de Wbp, als de belangrijkste toepasselijke bepalingen.

Informatieplicht (artikel 33 Wbp)

Ingevolge artikel 33 Wbp moet de verantwoordelijke de betrokkene(n) informeren over het *doel* van de gegevensverwerking en zijn *identiteit*. De verantwoordelijke dient nadere informatie te verstrekken voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen, of het gebruik dat er van wordt gemaakt nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking te waarborgen. De verantwoordelijke dient de betrokkene te informeren vóór het moment van verkrijging.

Grondslagen (artikel 8 Wbp)

De grondslagen van het verwerken van persoonsgegevens zijn opgesomd in artikel 8 van de Wbp. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf II.4 van de Richtsnoeren. Voor het publiceren van persoonsgegevens op internet zijn drie grondslagen van belang, namelijk: ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene, of noodzaak in verband met contractuele verplichtingen of de behartiging van een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke.

Verdere verwerking (artikel 9 Wbp)

Bij het verstrekken via internet van gegevens die voor een ander doeleinde zijn verzameld, dient de verantwoordelijke vast te stellen of de verstrekking verenigbaar is met die doeleinden. Artikel 9 van de Wbp stelt een afweging verplicht tussen het oorspronkelijke doeleinde en de verdere verwerking en geeft daarbij vijf criteria waarmee in elk geval rekening moet worden gehouden:

- a de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
- b de aard van de betreffende gegevens;
- c de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
- d de wijze waarop de gegevens zijn verkregen;
- e de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

Behoorlijk en zorgvuldig (artikel 6 Wbp)

Persoonsgegevens mogen als gevolg van artikel 6 Wbp slechts worden verwerkt in overeenstemming met de wet en op een behoorlijke en zorgvuldige wijze. In deze algemene norm is begrepen dat verantwoordelijken de vereiste maatschappelijke zorgvuldigheid in acht

⁴ Publicatie van persoonsgegevens op internet, CBP Richtsnoeren, december 2007, Staatscourant 2007, nr 240, blz. 27, beschikbaar via www.cbppweb.nl

dienen te nemen ten einde een onrechtmatige daad te voorkomen, zoals gedefinieerd in artikel 6:162 BW.⁵ ‘In overeenstemming met de wet’ betekent dat een verantwoordelijke zich niet alleen aan het bepaalde aan de Wbp dient te houden, maar aan alle relevante wetten inzake de verwerking van persoonsgegevens.⁶ In de memorie van toelichting bij de Wbp wordt een specifieke verbinding gelegd met de informatieplicht. *“Voorwaarde voor een eerlijke verwerking van gegevens is - zo stelt een overweging 38 bij de richtlijn - dat de betrokkenen van het bestaan van de verwerkingen kennis kunnen hebben en, wanneer van hen gegevens worden verkregen, daadwerkelijk en volledig worden ingelicht over de omstandigheden waaronder deze gegevens worden verkregen. Praktijken waarbij bij voorbeeld onopgemerkt gegevens omtrent personen worden vergaard en verwerkt, al dan niet met behulp van technische hulpmiddelen, zijn dus ongeoorloofd.”*⁷

Beoordeling

1. Verantwoordelijke

Volgens de wet is de verantwoordelijke *‘de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.’*

De website GeenCommentaar.nl vermeldt de verantwoordelijke als mede-oprichter en *“designer en technische man”*. De verantwoordelijke is ook degene die zich opwerpt als de vertegenwoordiger van de redactie. Op basis hiervan kan geredelijkerwijs worden aangenomen dat de heer X. *“te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt”* en dus als verantwoordelijke dient te worden beschouwd.

2. Persoonsgegevens

In casu is sprake van een verwerking van IP-adressen. Volgens artikel 1 sub a Wbp wordt een persoonsgegeven gedefinieerd als *‘elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon’*. IP-adressen zijn in de meeste gevallen te herleiden tot natuurlijke personen en dienen daarom als persoonsgegevens te worden behandeld.⁸ In de Richtsnoeren licht het CBP dit als volgt toe: *“Een IP-adres is een persoonsgegeven omdat het door een derde - de internetaanbieder- eenvoudig te herleiden valt tot een natuurlijk persoon, de afnemer van het internetabonnement. (...) Dat het IP-adres in sommige gevallen naar een rechtspersoon leidt, in plaats van naar een natuurlijk persoon, doet niet af aan het feit dat het in de meeste gevallen wel degelijk om persoonsgegevens gaat en dat dus de hele verzameling moet worden behandeld conform de Wbp.*

⁵ “Het voorschrift dat gegevens op een behoorlijke en zorgvuldige wijze moeten worden verwerkt, sluit beter aan bij de vereiste maatschappelijke zorgvuldigheid die men in acht heeft te nemen ten einde een onrechtmatige daad te voorkomen.” Memorie van Toelichting bij de Wbp, Kamerstukken II 1997-98, 25 892, nr. 3, blz. 77-78.

⁶ MvT bij de Wbp, blz. 78: “Het woord ‘wet’ heeft mede betrekking op andere wetgeving inzake de verwerking van persoonsgegevens. Het gaat hier dus om een schakelbepaling die verzekert, dat de betrokken regelingen in onderling verband van toepassing zijn.”

⁷ Idem.

⁸ Dat IP-adressen als persoonsgegevens dienen te worden behandeld, oordelen ook de gezamenlijke onafhankelijke toezichhouders op de bescherming van persoonsgegevens in Europa. Deze zogenaamde Artikel 29-werkgroep heeft dit bevestigd in de opinies ‘On the concept of personal data’ nr. 4/2007 (WP 136) en in nr. 1/2008, ‘On data protection issues related to search engines’ (WP 148).

Ten slotte is van belang dat op basis van het IP-adres beslissingen kunnen worden genomen over de toegang tot bepaalde informatie, zonder dat een dienstverlener op internet überhaupt enige moeite hoeft te doen om zelf persoonsgegevens te verbinden aan een IP-adres⁹.”

Ten aanzien van IP-adressen die naar rechtspersonen leiden, geeft de verantwoordelijke zelf aan dat er in veel gevallen voldoende informatie aanwezig is bij de beheerders van de bedrijfsnetwerken om het IP-adres alsnog tot een werknemer, dus betrokkene, te herleiden.

“ Weliswaar kan de ip-informatie die GeenCommentaar beschikbaar stelt an sich niet tot personen herleidbaar zijn, als bedrijven constateren dat vanaf hun bedrijfsnetwerk ongewenste activiteiten zijn ondernomen, beschikken zij intern allicht over voldoende informatie om deze alsnog tot een persoon te herleiden.”

In casu is sprake van een zwarte lijst met IP-adressen die aangelegd is met het *doeleinde* om bepaalde personen te verhinderen een bijdrage te leveren aan een reactieforum. Deze zwarte lijst wordt ook ter beschikking gesteld aan derde partijen. Het doeleinde zou niet kunnen worden gehaald als in casu de IP-adressen niet herleidbaar zouden zijn naar bepaalde personen.

De verantwoordelijke voert aan dat een IP-adres (zonder tijdsinformatie) *niet altijd* tot natuurlijke personen te herleiden is: *“ Door het tekort aan ip-adressen maken in de praktijk meerdere individuen gebruik van hetzelfde adres, zodat doorgaans additionele informatie, zoals het exacte tijdstip van een website-bezoek, nodig is om het adres tot een individu herleidbaar te maken.”* Dit argument is naar het oordeel van het CBP niet steekhoudend. Immers, het doet niets af aan de herleidbaarheid tot een individu van een groot deel van de IP-adressen. Bijvoorbeeld van internetgebruikers met een breedbandverbinding die een in theorie variabel, maar een in de praktijk vast IP-adres hebben toebedeeld gekregen van hun internetprovider.

3. Informatieplicht

Bij de publicatie van de petitie (10 september 2008) en de oproep om te reageren heeft de verantwoordelijke potentiële respondenten op geen enkele wijze geïnformeerd over het gebruik van hun IP-adressen voor het aanleggen van een zwarte lijst. Evenmin heeft hij hen geïnformeerd over de beoogde verstrekking van het IP-adres aan derden met daarbij de kwalificatie dat het IP-adres behoort aan een ‘*huftert*’ danwel ‘*saboteur*’ en gebruikt mag worden om deze personen te *“ weren uit poll, petitie of whatever”*. Pas op 19 september 2008 is op de website “GeenCommentaar.nl” een in de inleiding geciteerde verklaring gepubliceerd over de “*Geen Stijl IP Checker*”. Aan de bewuste petitie-subsite is echter tot op heden geen enkele informatie toegevoegd.

Het gebruiken van de IP-adressen voor een eigen zwarte lijst en voor de verstrekking aan derden via de “*Geen Stijl IP Checker*” is daarmee evident in strijd met artikel 33 Wbp. Dit artikel legt de verantwoordelijke van een website op om *vooraf* de betrokkene te informeren over de verdere verwerking van persoonsgegevens. Op basis van deze bepaling alleen al is de verzameling en verstrekking van de gegevens onrechtmatig. Daarnaast handelt de verantwoordelijke in strijd met artikel 33 Wbp door niet zijn identiteit en zijn elektronische en fysieke contactgegevens te vermelden op de website. Het vermelden van identiteit is een belangrijk vereiste uit de Wbp (artikelen 33 en 34 tweede lid Wbp). In de memorie van toelichting bij de Wbp wordt dit vereiste als volgt toegelicht:

⁹ CBP Richtsnoeren, kader ‘IP-adres’, blz. 10.

“De ratio van de informatieverplichting is dat de verwerkingen van de verantwoordelijke voor de betrokkene aanspreekbaar zijn in rechte.¹⁰” Als de identiteit van de verantwoordelijke niet vaststaat, kan de betrokkene zijn rechten niet halen. Dat geldt evenzeer voor het vermelden van elektronische en fysieke contactgegevens. Deze verplichting geldt volgens artikel 3:15d van het Burgerlijk Wetboek voor iedereen die een dienst levert van de informatiemaatschappij. Het CBP heeft in de Richtsnoeren aangegeven dat een dergelijk absoluut vereiste om contactgegevens te publiceren in sommige gevallen een te grote inbreuk kan maken op de persoonlijke levenssfeer van natuurlijke personen voorzover zij als privépersonen zonder commercieel oogmerk op internet publiceren. Op deze uitzondering kan de verantwoordelijke zich echter niet beroepen, aangezien hij niet als privépersoon een eigen publicatie op internet verzorgt, maar optreedt namens een groepsweblog. Ook lijkt de website niet zonder commercieel oogmerk. Het feit dat op de website structureel advertentieruimte wordt gereserveerd ten behoeve van plaatsing van advertenties met behulp van het Google AdSense programma, geeft hiervan een indicatie.

4. Zorgvuldigheid

Artikel 6 Wbp schrijft voor dat persoonsgegevens in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze dienen te worden verwerkt. In deze algemene norm is begrepen dat verantwoordelijken de vereiste maatschappelijke zorgvuldigheid in acht dienen te nemen ten einde een onrechtmatige daad te voorkomen, zoals gedefinieerd in artikel 6:162 BW.¹¹

Door het feit dat de “*Geen Stijl IP Checker*” voor iedereen toegankelijk is, is er geen enkel zicht op de handelswijze van derden die op deze manier IP-adressen controleren, en daarmee ook niet op de gevolgen voor betrokkenen. Zo is er geen enkele waarborg dat de verstrekte persoonsgegevens door derden worden verwerkt op een wijze die verenigbaar is met het doel waarvoor ze zijn verzameld, conform artikel 9 Wbp. De verstrekking van persoonsgegevens aan onbekende derden zonder die verdere waarborgen is onmiskenbaar onbehoorlijk en onzorgvuldig.

De verantwoordelijke geeft aan dat hij enige maatregelen heeft genomen om de gevolgen te verzachten voor de betrokkenen wier IP-adres via internet raadpleegbaar is. De lijst wordt niet in zijn geheel aan derden verstrekt, maar is alleen bevragebaar op hit/no hit basis.

Echter, elke willekeurige persoon met enige kennis van internettechnologie kan met een computerprogramma de controle automatiseren of een gegeven IP-adres in de lijst voorkomt. In de praktijk kan dus iedereen die beschikt over een bestand met IP-adressen, deze adressen vergelijken met de adressen in de lijst. In het bijzonder kunnen websites die werken met geregistreerde gebruikers (van wie e-mail, IP-adres en andere persoonsgegevens bekend zijn) nagaan welke van hun gebruikers in de lijst voorkomen.

Doordat de betrokkenen bovendien geen kennis konden hebben van de verschillende doeleinden voor de registratie van hun IP-adressen, handelt de verantwoordelijke in strijd met artikel 6 Wbp.

¹⁰ MvT bij de Wbp, blz. 149.

¹¹ “Het voorschrift dat gegevens op een behoorlijke en zorgvuldige wijze moeten worden verwerkt, sluit beter aan bij de vereiste maatschappelijke zorgvuldigheid die men in acht heeft te nemen ten einde een onrechtmatige daad te voorkomen.” MvT bij de Wbp, blz. 77-78.

5. Grondslag

De verantwoordelijke stelt een grondslag voor de verzameling en verstrekking te hebben in artikel 8, onder f, Wbp. Het CBP heeft de afgelopen jaren veel informatie gepubliceerd over de criteria voor het aanleggen en onderhouden van een zwarte lijst, waaronder over gezamenlijke zwarte lijsten die door meerdere partijen in een bepaalde industrietak worden gebruikt. Gelet op ondermeer de omstandigheid dat de gevolgen van plaatsing op een zwarte lijst voor betrokkenen ingrijpend van aard kunnen zijn, dient een zwarte lijst aan een aantal stringente voorwaarden te voldoen.

Deze voorwaarden houden onder andere in dat de verantwoordelijke betrokkenen dient te informeren over de voorwaarden die hij hanteert voor opname in de zwarte lijst, de bewaartermijn en de tijdsduur van de verstrekking. De verantwoordelijke voldoet niet aan deze voorwaarden, en hij kan evenmin enige garantie geven dat (de hem onbekende) derden die gebruik maken van de “*Geen Stijl IP Checker*” aan deze voorwaarden voldoen.

Alleen al doordat zijn werkwijze niet voldoet aan de voorwaarden die worden gesteld aan het hanteren van zwarte lijsten, kan de verantwoordelijke zich niet beroepen op artikel 8, onder f, Wbp. De verantwoordelijke heeft zelf aangegeven de gegevens evenmin op basis van toestemming of contractuele verplichting te verwerken. De verantwoordelijke handelt met het verzamelen en verstrekken van de IP-adressen in strijd met artikel 8 Wbp.

Conclusie

De verzameling en verstrekking van persoonsgegevens via de “*Geen Stijl IP Checker*” door de verantwoordelijke is in strijd met artikel 33 Wbp, als ook met de artikelen 6 en 8 Wbp. De verantwoordelijke heeft de verzamelde IP-adressen inmiddels vernietigd en de verstrekking aan derden beëindigd. De verantwoordelijke dient zijn identiteit als verantwoordelijke, evenals zijn elektronische en fysieke contactgegevens te vermelden op de website.

BIJLAGE: Wetteksten Wet bescherming persoonsgegevens

Artikel 6

Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.

Artikel 8

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
- b. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- c. de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;
- d. de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
- f. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

Artikel 9

1. Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.
2. Bij de beoordeling of een verwerking onverenigbaar is als bedoeld in het eerste lid, houdt de verantwoordelijke in elk geval rekening met:
 - a. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
 - b. de aard van de betreffende gegevens;
 - c. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
 - d. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en
 - e. de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

3. Verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, wordt niet als onverenigbaar beschouwd, indien de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden.

4. De verwerking van persoonsgegevens blijft achterwege voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.

Artikel 33

1. Indien persoonsgegevens worden verkregen bij de betrokkene, deelt de verantwoordelijke vóór het moment van de verkrijging de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is.

2. De verantwoordelijke deelt de betrokkene zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, mede.

3. De verantwoordelijke verstrekt nadere informatie voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.